

*Till finansutskottet***Yttrande över proposition angående konjunkturstimulerande åtgärder jämte motioner.**

Genom beslut den 4 och den 17 november 1971 har finansutskottet hemställt om yttrande av näringsutskottet över propositionen 1971: 140 såvitt gäller bilaga 8 punkten 1 och bilaga 10 samt motionerna 1971: 1527, 1971: 1533 såvitt gäller investeringsstyrning, 1971: 1534 och 1971: 1543.

Med anledning härav får näringsutskottet anföra följande.

Exportfrämjande åtgärder för textil- och konfektionsindustrierna samt den manuellt arbetande glasindustrin

I propositionen 1971: 140 bilaga 8 (punkten B 6, s. 50 f.) föreslås att riksdagen till Exportfrämjande åtgärder för textil- och konfektionsindustrierna samt den manuellt arbetande glasindustrin på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisar ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.

I motionen 1971: 1534 av herrar Hovhammar (m) och Fagerlund (s) hemställs att riksdagen vid behandlingen av denna punkt i propositionen uttalar att 500 000 kr. av det föreslagna anslaget skall reserveras för den manuellt arbetande glasindustrin.

Det i propositionen föreslagna anslaget är avsett endast för TEKO-industrierna. Motionärernas förslag innebär att de medel som ställs till TEKO-industriernas förfogande reduceras med 500 000 kr., som i stället används till åtgärder avseende den manuellt arbetande glasindustrin. Ett medeltillskott till TEKO-industrierna är välmotiverat. Utskottet har emellertid också förståelse för motionärernas önskemål. Det finns enligt utskottets mening skäl att tillmötesgå detta i så måtto att riksdagen uttalar att Kungl. Maj:t, om så visar sig befogat vid en samlad bedömning av de sysselsättningseffekter som kan uppnås inom de berörda branscherna, bör kunna låta medel från det nu föreslagna anslaget komma även den manuellt arbetande glasindustrin till godo.

Utbildningsåtgärder för textil- och konfektionsindustrierna samt den manuellt arbetande glasindustrin

I propositionen 1971: 140 bilaga 10 (punkten B 5, s. 59 f.) föreslås att riksdagen till Utbildningsåtgärder för textil- och konfektionsindustrierna samt den manuellt arbetande glasindustrin på tilläggsstat I till

riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

Utskottet har ingenting att erinra mot förslaget.

Återlån från allmänna pensionsfonden

I motionen 1971: 1527 av herrar Annerås (fp) och Levin (fp) hemställs att riksdagen anmodar Kungl. Maj:t att snarast framlägga förslag om vidgad rätt till och utökad amorteringstid för återlån från allmänna pensionsfonden.

Motioner om ändrade regler för återlån från allmänna pensionsfonden har tidigare i år avstyrkts av näringsutskottet (NU 1971: 5) och avslagits av riksdagen. Utskottet hänvisade därvid till att 1968 års kapitalmarknadsutredning enligt sina direktiv skall förutsättningslöst pröva om systemet med återlån från allmänna pensionsfonden bör bibehållas och, om den anser detta, överväga vilka villkor som bör gälla för denna utlåningsform.

Oavsett i vilka former utredningsarbetet bedrivs kan ett förslag till ändrade regler för återlån från allmänna pensionsfonden framläggas för riksdagen tidigast nästa år. Med hänsyn bl. a. härtill kan den åtgärd som motionärerna föreslår inte få någon omedelbar konjunkturstimulerande effekt. Utskottet avstyrker motionen.

Investeringsstyrning

I motionen 1971: 1533 av herr Hermansson i Stockholm m. fl. (vpk) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen i skrivelse till regeringen begär förslag om investeringsstyrning inbegripande kontroll över lagerutvecklingen.

Motionärerna uttalar, efter en kritik av den politik som förts före och under den nuvarande lågkonjunkturen, att de anser att staten bör använda sin maktapparat för att påverka produktionens inriktning och investeringarnas omfattning och inriktning såväl på näringsgrenar som geografiskt. De utvecklar emellertid inte denna tankegång närmare.

Åtskilliga åtgärder från samhällets sida, både sådana som vidtas reguljärt och sådana som aktualiseras av det nu rådande konjunkturläget, verkar styrande på investeringarna, dock utan att innefatta någon »kontroll» över lagerutvecklingen. Utskottet finner inte skäl att tillstyrka motionärernas krav på en särskild framställning från riksdagen rörande investeringsstyrande åtgärder.

Investeringsbidrag

I motionen 1971: 1543 av herr Sjönell m. fl. (c) hemställs att riksdagen till Investeringsbidrag för maskininvesteringar i rörelse, jordbruk

och skogsbruk på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisar ett anslag av 20 000 000 kr.

Motionärerna synes räkna med att Kungl. Maj:t skall erhålla ett långtgående bemyndigande att fastställa regler för anslagets utnyttjande. Deras förslag bör ställas i relation till de förslag som framlagts i propositionen 1971: 140 bilaga 5 rörande särskilt investeringsavdrag för maskiner och inventarier och i motionen 1971: 1537 rörande investeringsbidrag med anknytning till uppbörden av mervärdeskatt. Då förslaget sålunda bör ses i ett större sammanhang avstår utskottet från att här redovisa någon närmare granskning av det skisserade bidragssystemet och beröra de tekniska problem, sannolikt utan avgörande betydelse för bedömningen, som förslaget aktualiserar.

Stockholm den 18 november 1971

På näringsutskottets vägnar
INGVAR SVANBERG

Närvarande: herrar Svanberg (s), Bengtsson i Landskrona (s), Börjesson i Glömminge (c), Andersson i Örebro (fp), Andersson i Storfors (s), Rask (s), Svensson i Malmö (vpk), Jonsson i Husum (s) och Clarkson (m).

Avvikande mening

har anmälts av herr Svensson i Malmö (vpk), som anser att i utskottets yttrande avsnittet under rubriken Investeringsstyrning bort ha följande lydelse:

»I motionen 1971: 1533 — — — (= utskottet) — — — kontroll över lagerutvecklingen.

Det i propositionen framlagda programmet grundar sig på ett konjunkturpolitiskt betraktelsesätt av samma enkla och konventionella slag som förekom under 1930-talet. Tillfällig efterfrågestimulans, lössläpande av vissa byggnadsinvesteringar samt ytterligare lättnader åt företagen utgör dess huvudsakliga innehåll. Situationen är emellertid i dag en helt annan än under 1930-talets mer renodlade konjunkturkris. Dagens kris är samtidigt produkten av strukturella faktorer av djupgående natur. Dit hör bl. a. hela problemet med det kapitalistiska systemets otillräckliga tillväxt, uppkomsten av en stadigvarande reservarmé av arbetslösa och undersysselsatta, den regionala krisen samt frågan om produktions kvalitativa inriktning och sociala prioritering. Vill man i någon mån angripa kärnan i dagens problem, måste man utgå från en analys av dessa problem. I propositionen saknas denna analys helt. En aktiv konjunkturpolitik av i dag kan inte skilja det kortsiktiga från det långsik-

tiga perspektivet på detta sätt. Den kan alltså inte heller undgå att ta ställning till tillväxtproblemet och investeringspolitiken i stort. Investeringsstyrning och investeringskontroll utgör därför oundgängliga delar i varje konjunkturpolitiskt program som har ambitionen att bekämpa de rådande kris- och arbetslöshetsfenomenen. Att avstå därifrån är att solidarisera sig med den maktstruktur vars företrädare utnyttjar den regionala krisen och spekulerar i det tryck på löneutvecklingen som arbetslöshet och undersysselsättning utgör.

Mot denna bakgrund tillstyrker utskottet motionen 1971: 1533 i här avsedd del.»